

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Akreditacija študijskega programa

Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana Visokošolski strokovni študijski program Oblikovanje materialov

Izr. prof. Tanja Devetak
Prof. dr.sc. Branko Matulić
Ana Belčič

n.a.k.v.i.s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a
Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O AKREDITACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana
Študijski program: *Oblikovanje materialov, visokošolski strokovni študijski program 1. stopnje*

Skupina strokovnjakov:

predsednik/ca	<i>izredni profesor Tanja Devetak, Fakulteta za dizajn, predsednica</i>
član/ica	<i>prof. dr.sc. Branko Matulić, Umjetnička akademija u Splitu, član</i>
član/ica	<i>Ana Belčič, Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani, članica študentka</i>

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: 17. 12. 2024

Podpis predsednika/ce skupine strokovnjakov:

UVOD

Skupina strokovnjakov, ki je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 20.6.2024, se je prvič sestala na sestanku 28.6.2024, ter drugič 21.8.2024. Na obeh sestankih je skupina strokovnjakov vsebinsko uskladila strokovno mnenje in prvo skupno poročilo o izpolnjevanju meril za prvo akreditacijo študijskega programa pripravila 20.9.2024. Zavod je nato posredoval odziv na prvo poročilo strokovnjakov 5.11., ter dodaten odziv 19.11. Skupina strokovnjakov je odziv preučila in pripravila končno poročilo, ki ga je agenciji posredovala v predpisanem roku.

(35. člen meril: Skupina strokovnjakov pripravi skupno poročilo po področjih presoje in standardih kakovosti, določenih v merilih za akreditacijo študijskega programa, in sicer na podlagi vloge s prilogami, druge zahtevane dokumentacije in ogleda prostorov, kadar je to potrebno zaradi popolne ugotovitve dejanskega stanja.

Agencija pošlje akreditacijsko poročilo vlagatelju, ki lahko nanj da svoje pripombe v enem mesecu od njegovega prejema. Če vlagatelj v tem roku pripomb na poročilo ne da, to postane končno. Če pripombe da, skupina strokovnjakov v enem mesecu od njihovega prejema pripravi končno akreditacijsko poročilo, v katerem se opredeli do vseh pripomb.)

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Akreditacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Izpolnjuje standarde kakovosti		Delno izpolnjuje standarde kakovosti	Ne izpolnjuje standardov kakovosti
	Prednosti	Priložnosti za izboljšanje		
Sestava in vsebina študijskega programa				
Standard 1	1	2	0	0
Standard 2	0	2	0	0
Standard 3	1	3	0	0
Zasnova izvajanja študijskega programa				
Standard 4	0	2	0	0
Standard 5	1	3	1	0
Odličnost				

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

Temeljna usmeritev za presojo po posameznih standardih:

Skupina strokovnjakov vsak predpisani standard kakovosti presoja na dveh ravneh v skladu z določbami o presoji, ki so podrobneje opredeljene v V. poglavju meril (OBRAZCI VLOG). Na prvi objektivno presodi in z argumenti podpre izpolnjevanje standarda. S tem presoja skladnost, obstoj ali izvajanje predpisanega. Na drugi ravni pa ugotovljeno stanje kvalitativno vrednoti v obsegu nad (ali pa pod) sprejemljivim in s tem presodi tudi kakovost. Na tej ravni presoje z argumenti strokovno oceni, kaj je zelo dobro, dobro, kaj ni dobro oziroma kaj bi lahko bilo bolje. Če je nekaj skladno s predpisom, še ni nujno dobro. Nasprotno nekaj ni nujno slabo, če ni (povsem) skladno s predpisom, saj je visoko šolstvo raznoliko, dobro pa se lahko skriva ravno v posebnosti ali izjemnosti. Medtem ko nekateri standardi kakovosti vsebujejo kvalifikatorje, kot je *kakovosten*, drugi izrecno sprašujejo zgolj po primernosti, ustreznosti ali le obstoju oziroma izvajanju nečesa. Skupina strokovnjakov temu navkljub vselej presoja na dveh ravneh – s prve ravni na koncu posameznega standarda povzame morebitne neskladnosti ali večje pomanjkljivosti, z druge pa prednosti in priložnosti za izboljšanje, tako kot izhajajo iz ugotovitev in ocen, in ne po načelu, da morajo biti številčno uravnotežene, ali po kakšnem drugem načelu.

Če skupina strokovnjakov v svojem poročilu ugotovi delne skladnosti s presojanimi standardi kakovosti, to pomeni, da ti standardi niso v celoti izpolnjeni.

SESTAVA IN VSEBINA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Študijski program po sestavi in vsebini študentom ponuja celovito znanje ter jim omogoča doseči postavljene cilje in načrtovane kompetence oziroma učne izide.

a) Konsistentnost in vsebinska povezanost posameznih predmetov in učnih načrtov ter študijskega programa kot celote:

Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana je akreditirana za KLASIUS P-16 področja [0210] Umetnost, nedoločena [0213] Likovna umetnost [0214] Domača in umetnostna obrt (unikatni, umetniški izdelki), in po klasifikaciji Frascati [6] Humanistične vede in umetnost s pripadnostjo umetniškimi disciplinam 6.4 Umetnost (umetnost, umetnostna zgodovina, scenska umetnost, glasba) Natančneje: oblikovanje, produktno oblikovanje, unikatno oblikovanje, notranja oprema, mozaik, intarzije, kiparstvo, restavriranje, 3D oblikovanje, virtualna umetnost.

Predlagan študijski program I. stopnje Oblikovanje materialov bi trajal 3 let s skupno 180 ECTS točkami, z dvema različnima smerema: Oblikovanje kamna in 3D oblikovanje. Zavod je po priporočilu strokovnjakov prilagodil število vpisanih študentov na 36 (18 rednih, 18 izrednih), s čimer se skupina strokovnjakov strinja.

V prvem letniku študijskega programa je 7 obveznih temeljnih predmetov v skupni vrednosti 48 ECTS. Pet (Informatika in računalništvo, Načrtovanje in oblikovanje, Raziskovanje oblikotvornosti 1, Likovna teorija z osnovami estetike, Razvoj oblikovanja) se navezujejo na splošne vsebine, en predmet je v neposrednem razmerju z vsebino in nazivom programa (Materiali, tehnike, tehnologija v oblikovanju) ter en predmet (Mineralogija s kristalografijo), ki je po vsebini učnega načrta povezan le z eno smerjo, in sicer smerjo Oblikovanje kamna. Predvidena je možnost izbire enega od dveh izbirnih predmetov tujih jezikov v obsegu 4 ECTS in praksa v vrednosti 6 ECTS, ki se izvaja v podjetjih, s katerimi ima zavod sklenjeno sodelovanje.

V drugem letniku so predmeti razdeljeni v 4 skupine. V prvo sodijo tisti, ki so skupni obema smerema: Raziskovanje oblikotvornosti 2, Plastično oblikovanje in modeliranje, Računalniško modeliranje in načrtovanje te Trajnostni razvoj in konservatorstvo, vsak v obsegu po 6 ECTS-a. Za smer oblikovanje so predvideni trije predmeti Oblikovanje in načrtovanje kamna 1 (9 ECTS), Geologija s petrologijo (6 ECTS) in Tehnike in tehnologije obdelave kamna (9 ECTS), v skupni vrednosti 24 ECTS. Na smeri 3D oblikovanja se prav tako nahajajo trije predmeti s skupno vrednostjo 24 ECTS: Oblikovanje in načrtovanje 3D 1 (6 ECTS), CAD/CAM/CAE (9 ECTS) ter Tehnike in tehnologije v 3D (9 ECTS). Za obe smeri je skupna Strokovna praksa 2 (8 ECTS) ter dva izbirna predmeta Plemeniti in okrasni kamni 1 in Restavratorstvo in konservatorstvo 1 (vsak po 4 ECTS).

Tretji letnik ima en skupni študijski program, v obsegu 6 ECTS, preko katerega študentje pridobijo znanja, spretnosti in sposobnosti s področja podjetništva za lažje vključevanje na trg dela. Vsaka smer ima en obvezen predmet (9 ECTS), ter skupino štirih notranjih, in enega zunanjega izbirnega predmeta, ki ustrezajo smerem. Ponovno sledi strokovna praksa v vrednosti 15 ECTS (450 ur), ter diplomska naloga v vrednosti 6 ECTS.

Skupno razmerje obveznih in izbirnih predmetov v celotnem študijskem programu je 148:32 ECTS, kar pomeni, da izbirni predmeti predstavljajo 17,7 % programa. Strokovna praksa obsega 29 ECTS ali 16,11 % celotnega programa. Skupni obseg izbirnih vsebin, strokovne prakse in diplomske naloge znaša 67 ECTS ali 37,2 % celotnega programa, kar študentom omogoča individualen pristop pri izbiri tem, ki jih želijo obravnavati v okviru študijskih nalog, predvsem glede priprave zaključnega (diplomskega) dela.

Študij je kot celota zastavljen dobro in dosledno. V odgovoru na prvo poročilo skupine strokovnjakov, je zavod spremenil razmerje med teorijo in prakso v korist slednje, kar ustreza visokošolskem strokovnem študijskem programu, še posebej pa je poudarek na praktičnih tehnikah dela z novim tehnologijama, kot so na primer CAD/CAM/CAE. Skozi strukturo predmeta se izvaja postopen prehod od splošnih k strokovno specialističnim predmetom v skladu z izbrano smerjo, ki so v skladu z ravno študijskega programa. Vsebine, cilji in učni izidi ter kompetence posameznih predmetov so v skladu z ravno študija ter vsebinami, cilji in učnimi izidi ter kompetencami celotnega študijskega programa, ki so po priporočilih skupine strokovnjakov ustrezno zapisani v opisih študijskih programov. Dobro je, da študijski program ponuja možnost izbire izbirnih predmetov znotraj in izven smeri, kar izboljša dinamiko študija, ter da se ponudba predmetov poveča v višjih letnikih. Po drugi strani so predmeti zasnovani in strukturirani zelo ekonomično, saj se na vseh smereh poučuje ista skupina izbirnih predmetov. Glede na to, da gre za pretežno strokovni študij z veliko praktičnimi vsebinami, ki vključujejo delo z orodji in stroji v pogojih s povečanim hrupom, prahom in podobno, je zavod prisluhnil mnenju

strokovnjakov in je študentom zagotovljeno opravljanje izobraževanja s področja varstva pri delu, kar ureja Pravilnik o varstvu pri delu na ravni zavoda.

Kot smo že omenili, so predlagatelji ugodili predlogu skupine strokovnjakov in z namenom zagotavljanja kakovosti študijskega programa načrt vpisa zmanjšali iz 54 na 36 rednih in izrednih študentov (18 za vsako smer).

b) Povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami študijskega programa in z njegovo vsebino glede na vrsto in stopnjo študija:

Učni načrti so strokovno sestavljeni v skladu z znanstveno, ter predvsem strokovno, raziskovalno in umetniško relevantnost. Kot je bilo že omenjeno, so vsebina, cilji in učni izidi ter kompetence posameznih predmetov skladni z ravno študija ter vsebinami, cilji in učnimi izidi ter kompetencami celotnega študijskega programa. Po ugotovitvi skupine strokovnjakov v prvem poročilu, da so nekatere kompetence napisane preveč na splošno, je zavod pristopil k ponovni pripravi kompetenc, ter jih sedaj ustrezno in dodelano zapisal.

Glede na to, da gre za strokovni študij, so natančno opisane specifične veščine, sposobnosti in znanja, ki jih bodo študenti pridobili, predvsem pri strokovni praksi. Skozi strukturo predmetnika se izvaja postopen prehod od splošnih k strokovnim predmetom v skladu z izbrano smerjo. Pri tem je jasno poudarjena hierarhična razvrstitev učnih izidov in kompetenc, ki je postopna in usklajena ter izvedena skozi metode poučevanja, s katerimi dosega vrste znanj, ki jih je treba razvijati in jih je zavod v svojem odzivu natančno navedel. Postopen prehod iz splošnih v strokovne specialistične predmete v skladu z izbrano smerjo, boljšim razmerjem med predmeti, ki prinašajo prakso, prinaša spremenjeno razmerje. Tako bo lažje zagotoviti kakovost in primernejši prenos znanja, s skladu s stopnjo študija in zmožnostjo študentov.

c) V program integrirane znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške vsebine:

Čeprav sloni na temeljnih znanstvenih dosežkih, je študij usmerjen predvsem v strokovno izobraževanje z velikim deležem umetniških vsebin in zagotavlja interdisciplinarno usposabljanje za uporabo znanj, spretnosti in veščin v segmentu t.i. kreativne industrije. Čeprav razvoj študija ne izključuje možnosti izvajanja razvojnih projektnih nalog v prihodnje, je še vedno poudarek na aplikativnih raziskavah, torej oblikovanju in uporabi praktičnih rešitev v okviru strokovnih projektov, ki združujejo tehnološko inovativnost in kreativno domišljijo. Tak koncept dodatno potrjuje razmerje med teoretičnimi predmeti in strokovno prakso, da se pridobljeno znanje skozi posamezne projekte neposredno preoblikuje v konkretne rešitve. Vlagatelj ima bogato zgodovino tovrstnih projektov, ki so bili uspešno implementirani v različnih segmentih uporabne umetnosti na področju obdelave in oblikovanja vseh vrst kamna, in prav takšni projekti so glavna referenca kompetenc tako posameznih učiteljev in študijskega programa kot celote, pri čemer posebej izpostavljam uspešno sodelovanje pri 12 projektih, ki so podrobneje opisani v dokumentu 28492_Akreditacija_SP.pdf, str. 22-37, kar je prineslo tudi nekatere nagrade (Golden Mouse Ulan Bator 2023 – glavna oblikovalska nagrada za študentska dela "Kamniti krožnik" in "GERK - Rastlinjak za hladno podnebje v Mongoliji"). Kot pomemben segment

izstopa dejavnost na področju restavriranja kamna, katere pridobljene kompetence lahko dobro uporabijo na področju konservatorsko-restavratorskih del, vendar le pod vodstvom pooblaščenih strokovnjakov. Ravno tako je potrebno izpostaviti inovativno in eksperimentalno komponento, predvsem skozi programsko vsebino predmeta, ki se dotika novih umetniških praks, tehnoloških inovacij in trajnostnega podjetniškega razvoja v kreativni in kulturni industriji.

č) Vrsten red predmetov oziroma razporejenost predmetov po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter njihovo kreditno ovrednotenje:

Poudarili smo že postopnost in konsistentnost vsebine predmeta, ki s hierarhično razvrstitvijo učnih rezultatov in pridobljenih kompetenc zagotavlja tako horizontalno kot vertikalno povezovanje programskih vsebin od nižjih faktografsko-reproduktivnih znanj do višjih ravni konceptualno-ustvarjalnih znanj. Vrednost posameznih predmetov je v skladu s kakovostjo in količino vsebin ter razporejenimi urami. Po ugotovitvah skupine strokovnjakov, je vlagatelj spremenil razmerje med obveznimi in izbirnimi vsebinami v razmerju 148:32 ECTS. Strokovna praksa obsega 29 ECTS, in skupaj z izdelavo diplomske naloge, ki ima 6 ECTS, predstavlja dober temelj praktičnega dela, kjer je poudarek na laboratorijskih vajah in praktičnem delu. Študijski program se začne s skupnim sklopom sedmih obveznih osnovnih predmetov s področja oblikovanja materialov v skupni vrednosti 50 ECTS, ki jih vsi študentje opravljajo v prvem letniku. Njihovo praktično uporabo zagotavlja strokovna praksa v trajanju 180 ur in 6 ECTS. Eden od dveh izbirnih predmetov s področja strokovne terminologije (angleščina ali italijanščina). V drugem letniku se število skupnih predmetov zmanjša na štiri, vendar je vsebina programa razdeljena na dva izbirna modula, Oblikovanje kamna in 3D oblikovanje, od katerih vsak vsebuje tri obvezne predmete v skupni vrednosti 24 ECTS. En izbirni predmet v obsegu 4 ECTS lahko izbere iz skupine dveh izbirnih predmetov, ki dopolnjujejo znanja iz posameznih smeri. Tudi v drugem letniku je bil upoštevan predlog skupine strokovnjakov, zavod pa je prakso povečal na 240 ur, ter sedaj obsega 6 ECTS. V tretjem letniku študija je en skupen obvezni predmet v vrednosti 6 ECTS, preko katerega pridobijo znanja, veščine in sposobnosti s področja podjetništva za lažjo vključitev na trg dela. Sledi en obvezni predmet dposamezne specializacije v obsegu 9 ECTS ter skupina štirih internih in enega zunanjega izbirnega predmeta, od katerih študent izbere vsaj štiri v vrednosti 24 ECTS. Sledi ponovno strokovna praksa v skupnem obsegu 450 ur v vrednosti 15 ECTS in zaključna predmetna Diplomatska naloga, ki se izvaja v obsegu 150 ur in je v vrednosti 6 ECTS. Povečanje števila ur strokovne prakse v zaključnem letniku je tesno povezano z izborom in izvedbo diplomskega projekta, pričakovano pa sta med seboj povezani, saj si študent v okviru strokovne prakse izbere delovno okolje, v katerem bo zasnoval in izvedel konkreten projekt, ki bo predstavljen v okviru diplomskega (zaključnega) dela. Glede na to, da je v proces nastajanja diplomskega projekta vključenih več deležnikov, študent, učitelj mentor, mentor prakse, delodajalec, pri katerem je študent na strokovni praksi, vse pa ureja Pravilnik o strokovni praksi in letni načrt strokovne prakse. Vlagatelj je sprejel priporočila, ter izdelal Pravilnik o rezultatih inovacijske dejavnosti in avtorskih pravicah VSOM, da bi lahko uredil kako bi uredil razmerja, če iz konkretnih projektnih nalog izhajajo nove vrednosti, kot so inovacije, patenti, avtorske pravice in podobno. regulirao odnose ukoliko iz specifičnih projektnih zadatka nastanu neke nove vrijednosti poput inovacija, patenata, avtorskih prava i slično. Vseeno velja o teh in podobnih pravicah velja občasno pripraviiti tudi izobraževanja.

V učnem načrtu je, po priporočilo skupine strokovnjakov, vlagatelj jasno definiral tudi semester izvajanja posameznih predmetov, kar bo omogočilo boljšo uravnoteženost obremenitev študentov in lažjo vključitev v Erasmus+ mobilnost.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

1. Številni konkretni projekti s področja oblikovanja kamna, pri katerih študenti praktično sodelujejo, med njimi so bili nekateri tudi nagrajeni.

Priložnosti za izboljšanje:

1. Predstavite tečaj Praktikum novih tehnologij.
2. Izvajati občasna izobraževanja za učitelje in študente o vsebinah avtorske in sorodnih pravic.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

2. standard: Študijski program se po imenu, namenu in vsebini primerno umešča v predvideno področje in disciplino.

Povezanost vsebin študijskega programa, njihovo razmerje do uporabnih oziroma temeljnih znanj s področja in discipline ter idejni izbor vsebin, jasno opredeljenih in smiselno povezanih z aktualnim stanjem in razvojnimi trendi v znanosti, stroki oziroma umetnosti:

Študijski program Oblikovanje materialov se v svojem nazivu naslanja na materiale kot osnovno vsebinsko opredelitev. V učnih načrtih (npr. Plastično oblikovanje in modeliranje) so največkrat omenjeni materiali kamen, les, glina, kovina in sintetični materiali. Po priporočilih skupine strokovnjakov se v učnih načrtih dosledno uporablja izraz oblikovanje. Ravno tako, so na priporočilo skupine strokovnjakov v 1. letniku učne načrte predmetov popravili tako, da se ne prekrivajo ampak dopolnjujejo in nadgrajujejo po vsebini s poudarkom na specifikah konkretnih vsebin vezanih na naziv predmeta.

Študijski program je klasificiran pod področje Humanistične vede in umetnost, pri čemer so podrobneje navedene umetniške discipline Oblikovanje, Produktno oblikovanje, Unikatno oblikovanje, Oblikovanje interiera, Mozaik, Inkrustacije, Kiparstvo, Restavratorstvo, 3D oblikovanje, Virtualna umetnost. Od navedenega, ima predlog študijskega programa jasno zapisane kompetence programa za smer Oblikovanje kamna in za smer 3D oblikovanje. Pri slednjem je možno napačno razumevanje ali zavajanje pri vsebini programa in še posebej naziva, ki ga prejme diplomant. Vsebina programa je namreč vezana na 3D vizualizacijo ali digitalno vizualizacijo, pri čemer je 3D oblikovanje

zelo širok pojem, ki vključuje vsakršno oblikovanje tridimenzionalnih objektov. Razvidno je neskladje med nazivom, vsebinami in namenu omenjene smeri. Po predlogu skupine strokovnjakov je predlagatelj naredil primerjavo z vsaj tremi sorodnimi študijskimi programi in njihovimi nazivi, vsebinami in namenom, iz katerih je razvidno, da ne uporabljajo naziva predlagatelja. V dokumentu *Analize potreb po znanju in ciljev družbe na področju oblikovanja materialov* navajajo naziv '3D oblikovanje in vizualizacija' (str. 7), ki bi bil bolj primeren glede na vsebino in predmetnik smeri predlaganega študijskega programa. Za namen jasnosti na trgu dela, skupina strokovnjakov priporoča spremembo pridobljenega naziva (kot je pojasnjeno tudi v 5. standardu). Študijski program se po imenu in namenu pravilno umešča v disciplino Humanistične vede in umetnost, s podpodročjem 6.4 Umetnost. Vsebina študijskega programa ima dobro zasnovano razmerje do temeljnih znanj, vendar skupina strokovnjakov vidi priložnost za izboljšanje v idejnem izboru specializiranih vsebin povezanih z aktualnim stanjem razvoja področja.

Po predlogu skupine strokovnjakov je predlagatelj uskladił podatke v dokumentih in jih vsebinsko prilagoditi dejanskemu predlaganemu študijskemu programu Oblikovanje materialov. Dokument *Analize potreb po znanju in ciljev družbe na področju oblikovanja materialov* podrobno povzema podatke o stanju panoge oblikovanja bolj na splošno, pomanjkljiva je analiza potreb po dveh smereh, ki jih predlagajo – oblikovanje kamna in 3D oblikovanje. Za slednjo velja, da v svojem nazivu sicer ne opredeljuje vsebine, ki jo navajajo in sicer oblikovanja video iger, analizirajo delež rasti trga in njegovo geografsko razporeditev. Poleg navedenega, ugotavljajo v istem dokumentu (str. 16) potrebe po porasti kadrov iz področja '3D modeliranja, 3D tiska in vizualizacije'. Vse to nakazuje, da bi bilo dosti bolj primerno preimenovali smer na način, da bi vključevala v nazivu besedo 3D vizualizacija (npr. 3D digitalna vizualizacija ali 3D oblikovanje in vizualizacija ali 3D modeliranje). Predlagatelj je v svojem odgovoru dostavil obrazložitev v kateri navaja, da je slovenski trg premajhen in ne dovoljuje specializacije, vendar skupina strokovnjakov meni, da so visokošolski zavodi institucije, ki morajo usmerjati strokovne tokove, tudi s pravilno strokovno terminologijo, tako da ostaja pri svojem mnenju.

Učni izidi smeri oblikovanje kamna predvidevajo, naj "študent pozna dejstva, opiše koncepte in principe v procesu oblikovanja standardnih in inovativnih rešitev pri obdelavi kamna, sodelovanja, ekonomičnosti in *trajnosti* izdelka". Prav tako je predvideno spoznavanje ekoloških in trajnostnih vidikov raba virov, vključno z zmanjšanjem odpadkov in reciklažo kamnitih materialov in okoljskih vplivov, razumevanje in zmanjšanje okoljskega vpliva rudarjenja in obdelave kamna, vključno z vplivom na naravno in kulturno krajino, vodo in zrak.

Nosilci predmetov so vključeni v raziskovalne projekte, ki se osredotočajo na trajnostni razvoj in inovacije. To vključuje razvoj *trajnostnih* metod obdelave materialov in spodbujanje uporabe okolju prijaznih praks. Na primer:

- dr. Aleksander Horvat, izredni profesor za mineralogijo s kristalografijo ter gemologijo, poglobljeno raziskuje kamnite materiale v povezavi s paleontološkimi študijami, kar omogoča študentom detajlen vpogled v svet kamnitih materialov in njegovih lastnosti pri oblikovanju;

•dr. Aleš Lipnik, docent pri predmetu "Inovativnost in znamčenje" raziskuje, kako umetniško delo in oblikovalske rešitve, lahko prispevajo k vizualni identiteti blagovne znamke.

Kljub mnogim omembam trajnostnih vsebin predmetnik tega ne odraža dovolj v trenutni obliki. Videti je, da je predmet Trajnostni razvoj in konservatorstvo vključen v drugi letnik, katerega nosilec predmeta višji predavatelj Anton Marn ima reference za konservatorstvo kot tudi za trajnostne teme. Temeljna literatura je predvsem osredotočena na konservatorstvo, s področja trajnosti navaja samo *UNCED, Agenda 21, the Rio Declaration on Environment and Development*. Predmet terja trajnostne vsebine ali pa dodatnega predavatelja s tega področja, sicer je ime napačno.

Po predloženih dodatnih pojasnilih predlagatelja, skupina strokovnjakov meni, da smeri ne izkazujeta večjega poudarka na vključevanju trajnostnih vsebin, ki so napovedane v nekaterih dokumentih, vendar menijo, da se je predlagatelj, v luči vse večjega poudarka na trajnostnih temah, zavezal, da bo te teme priporočljivo izboljšal.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

Priiložnosti za izboljšanje:

1. Sprememba naziva smeri 3D oblikovanje v bolj primeren naziv, ki bo skladen z vsebino smeri študijskega programa in aktualnimi razvojnimi trendi.
2. Potrebno je bolj dosledno vključevanje večkrat omenjenih trajnostnih vsebin v dejanskem predmetniku. Zagotoviti je potrebno tudi predavatelja z ustreznimi referencami s področja trajnosti.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

3. standard: Študijski program je povezan z okoljem, v katerem visokošolski zavod deluje.

a) Analize oziroma raziskave potreb zaposlovalnega okolja, trga dela in zaposljivosti diplomantov ali potreb po znanju in ciljev družbe:

VSOM je predložil zelo natančno analizo potreb družbe in gospodarstva iz okolja, v katerem bo deloval, ter zagotovil povezovanje z zunanjimi deležniki, kar je v skladu z njihovim poslanstvom, vizijo in strateškim načrtom, ki poudarjajo povezovanje teorije stroke. z inovativno in trajnostno prakso skozi različne vidike interdisciplinarnih študij (04_ANALIZA POTREBE PO ZNANJU IN CILJEV DRUŽBE_VSOM_FF.pdf). Glavno vodilo in cilj predlaganih visokošolskih vsebin je boljše in hitrejše vključevanje študentov in diplomantov v procese

strokovnega, projektno-raziskovalnega in kreativnega dela, predvsem na področju kreativne industrije. Hkrati pa pobuda za vzpostavitev tega študijskega programa ni enosmerna, temveč ima močno podporo zunanjih deležnikov, javnih zavodov ter zasebnih podjetij in gospodarskih subjektov, ki se zavedajo pomena in odgovornosti uvajanja novega programa, v katerem bodo aktivno sodelovali. V ta namen je bilo do sedaj podpisanih 28 pogodb o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju študentske prakse, od tega ena z ustanoviteljem študija. V praktično izobraževanje študentov bodo vključena podjetja in ustanove, za katere veljajo omenjeni sporazumi, gre pa za visoko tehnološko opremljena ter inovativno in kreativno usmerjena podjetja in ustanove, ki dosegajo zavidljive gospodarske rezultate na področjih kreativnih industrij oblikovanja materialov. Potreba teh podjetij po zaposlovanju visoko izobražene delovne sile nove generacije, ki je usposobljena za obvladovanje novih sodobnih tehnologij in uporabo pridobljenega znanja pri iskanju in implementaciji inovativnih rešitev, je glavni argument za ustanovitev tega študijskega programa.

b) Razmere za praktično izobraževanje študentov:

Ena glavnih prednosti študijskega programa je zagotavljanje kakovostnega okolja in prostorov, v katerih se bo izvajala strokovna praksa. Za modul kamen je predvidena praksa v podjetjih s področja oblikovanja kamna, kot tudi projekta s področja 3D oblikovanja, kjer bi študenti modula 3D oblikovanje lahko materializirali svoje teoretično znanje skozi strokovno prakso. Pogoje in način izvajanja študentske strokovne prakse dobro ureja Pravilnik o strokovni praksi (28451_Pravilnik o delovni praksi VSOM.pdf), ki določa, da za celoten potek strokovne prakse skrbi koordinator strokovne prakse, ki ga imenuje dekan VSOM. Skupina strokovnjakov meni, da imajo podjetja ustrezne vire za učinkovito in kakovostno izvajanje vaj, na kar je vlagatelj v odgovoru dodal dva dokumenta (Načrt izvajanja delovne prakse v prvem študijskem letu.pdf in Načrt za usposabljanje mentorjev strokovne prakse pri delodajalcih.pdf) ter pojasnil, da bodo skrbeli za strokovnost in ustrezno mentorstvo prakse. Posredovana so bila dodatna pojasnila iz katerih izhaja, da bo posebna pozornost namenjena izvedbi in mentoriranju strokovne prakse. Učinkovitost in kakovost izvajanja študentske prakse sta sestavni del procesa izboljševanja kakovosti študijskega programa Oblikovanje materialov, še posebej pomembno pa je, da bodo poleg vseh ostalih deležnikov visokošolskega strokovnega študijskega programa v proces samoevalvacije vključeni tudi mentorji prakse, s sodelovanjem v njim namenjeni anketi, oziroma fokusnih skupinah (kakovost prakse, zadovoljstvo študentov in posodabljanju študijskega programa⁹). Pravilnik predvideva tudi priznavanje neformalnih oblik strokovne prakse ter preko Odloka o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenih znanj in spretnosti na VSOM (PRAVILNIK O POSTOPKU PRIZNAVANJA NEFORMALNEGA ZNANJA NA STROKOVNI ŠOLI ZA OBLIKOVANJE MATERIALOV SEŽANA). (VSOM)).pdf). Poleg zagotavljanja ustreznih teoretičnih in praktičnih vsebin med študentsko prakso je treba posebno pozornost nenehno nameniti varnosti pri delu, predvsem študentov, pa tudi vseh deležnikov, ki so vključeni v delovno okolje, v katerem se izvajajo določeni projekti strokovne prakse.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

1. Študijske vsebine so dobro integrirane v profesionalno poslovno okolje, ki študentom ponuja široke in kakovostne možnosti strokovne prakse posebno na modulu za oblikovanje kamna.

Priložnosti za izboljšanje:

1. Nenehno izboljševati vsa vprašanja v zvezi z varnostjo pri delu (pravilnik, ozaveščanje idr.).
2. Nenehno skrbeti in izboljševati usposabljanje za izboljšanje kakovosti pedagoških sposobnosti mentorjev strokovne prakse.
3. Upoštevati pri razvoju kadrov mentorje strokovne prakse s poudarkom na strokovno specifičnih kompetencah.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

ZASNOVA IZVAJANJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Zasnova izvajanja študijskega programa ustreza njegovi vsebini, sestavi, vrsti, stopnji in namenu (ciljem), tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

a) predvideni načini, oblike in potek poučevanja:

Iz pregleda učnih načrtov je razvidno, da so predvidene različne oblike poučevanja. Prevladuje frontalna oblika poučevanja (100%), delo v manjših skupina oz. v dvojicah (91,17%), samostojno delo študentov (100%) in e-izobraževanje (100%). Vključene so metode poučevanje razlaga (100%), razgovor/diskusija/debata (100%), delo z besedilom (11,76%), poučevanje primera (88,23%), igra vlog (5,88%), druge vrste nastopov študentov (79,41%), reševanje nalog (85,29%), terenske vaje (58,82%) in vključevanje gostov iz prakse (26,47%). Glede na tip študijskega programa, katerega so v dokumentih opredelili da temelji na praktičnem delu in konkretnih primerih iz prakse, so predlagatelji upoštevali mnenje strokovnjakov in povečali delež vključevanja gostov iz prakse (pri 9 predmetih), kot tudi metode poučevanja (npr. igra vlog pri 10 predmetih).

Obliko, način in obseg izvajanja obeh študijskih programov je potrebno vseskozi nadgrajevati skladno s specifičnimi vsebinami predmetov in popraviti učne programe skladno s predlaganimi spremembami študijskega programa. Razdelitev ur je primerna glede na značilnost stroke oblikovanja, stopnje oz. vrste študijskega programa in predvidenih vsebin po posameznih predmetih.

b) ustreznost kadrov v skladu s 13. členom meril ter:

- **področna primernost izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev in sodelavcev;**
- **zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:**

Iz dokumentov je razvidno, da imajo vsi nosilci predmetov veljavne habilitacijske nazive in so pridobili soglasja s strani svojih delodajalcev za izvajanje dodatnega dela. Nekateri nosilci imajo visoke obremenitve, vendar je v svojem odgovoru predlagatelj dostavil razbremenitve posameznih predavateljev, ki jih je sperejel na seji senata VSOM septembra 2024 (red. prof. Aleksander Horvat, dr. Luka Jančič in Anton Marn). Obseg nosilstev je še vedno velik pri nekaterih nosilcih in v mnogih primerih težko izvedljiv, zato je potrebno veliko pozornost nameniti nadaljnji strategiji razvoja kadrov z navedbami nadomestnih izvajalcev, njihovih nazivov in obsega dela, ki ga bodo opravljali. Poleg tega so, razen dekana, vsi ostali zaposleni na drugih ustanovah, kar predstavlja veliko tveganje za nemoteno izvajanje študijskega programa.

Istočasno je razvidna iz priloženih dokumentov področna slabša primernost, saj nekateri nosilci izkazujejo manjše število ustreznih referenc iz področij predmetov, katerih nosilci so. V ta namen, je potrebno to dejstvo upoštevati in ga naslavljati pri razvoju kadrov.

c) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Zavod ima sprejeta Načrt za pridobivanje dodatnih prostorov VSOM (2024-2027) in Načrt za pridobivanje dodatne opreme VSOM (2024-2027). Iz navedenega je razvidno, da bodo v letošnjem letu pridobili in uredili 173m² površin. Od tega naj bi bila namenjena dva prostora za kabinete strokovnih predmetov. Niso navedeni kateri in kakšna je namembnost teh dveh kabinetov. Za potrebe smeri 3D oblikovanje predlaganega študijskega programa predvidevajo pridobitev 3D Fab-lab prostora v izmeri 85m² šele v akademskem letu 2025/26 in 3D laboratorij s prototipirnico v izmeri 102m² v akademskem letu 2025/26, kar pomeni, da tega trenutno nimajo. Trenutno imajo le 3D laboratorij, snemalni studio in modelirnico. Poleg tega imajo v uporabi še atelje za oblikovanje, gemološki laboratorij, veliki studio ter atelje za zlatarstvo in draguljarstvo. Materialni pogoji za izvedbo smeri Oblikovanja kamna so primerni in zagotavljajo kakovostno izvedbo študijskih vsebin.

Pri nabavi opreme je v dokumentu Načrt za pridobivanje opreme VSOM navedeno, da so/bodo v letu 2024 začeli z opremljanjem z ročnim električnim orodjem za obdelavo kamna in drugih materialov ter z nabavo delovnih postaj za modeliranje in renderiranje ter osnovnih 3D tiskalnikov za prototipiranje. V načrtu je zelo podroben in obširen seznam potrebne opreme za smer 3D oblikovanje, kjer so zelo natančno opredeljene vsebine za katere potrebujejo opremo – 'igre, animacija, industrijski dizajn, arhitektura ali 3D tiskanje'. Primanjkuje natančna časovnica do 1.10. 2025 (specificirati obdobja, mesece in odgovorne osebe za izvedbo časovnice) in opredelitev kdo bo skrbel za tovrstno tehnično sofisticirano opremo, kot tudi kje jo bodo namestili.

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

Priložnosti za izboljšanje:

1. Pripraviti načrt za izvajanja predmetov v okviru večletnega razvoja kadrov. Preobremenjenost nekaterih nosilcev, ki so zaposleni na drugih ustanovah predstavlja veliko tveganje za kakovost izvedbe študijskih vsebin.
2. Prioriteta izvedbe študijskega procesa je določitev dodatnih izvajalcev za predmete, pri katerih so nosilci preobremenjeni.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

5. standard: Pogoji za študij in obvezne sestavine študijskega programa so določeni, pregledni in razumljivi. Omogočajo uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti vseh deležnikov v študijskem procesu.

a) pogoji za vpis v študijski program in napredovanje študentov:

Zavod navaja, da je pogoj za vpis zaključena srednja šola - raven 5. V primeru omejitvi vpisa veljajo sledeča merila: rezultat preizkusa nadarjenosti; do 60 % točk, splošni uspeh pri maturi, poklicni maturi oz. zaključnem izpitu; do 20 % točk, ter splošni učni uspeh v 3. in 4. letniku; do 20 % točk.

Med merili je omenjen tudi rezultat preizkusa nadarjenosti. Zavod je pripravil pravilnik, naslovljen *Vpisni pogoji vsom in postopek preizkusa nadarjenosti pri študijskem programu oblikovanje materialov ter navodila za pripravo portfolia*, ki ustrezno definira definira vsebine in kriterije preizkusa. Vendar pa je problematično dejstvo, da predvideni postopek ni anonimiziran. V pravilniku je namreč zapisano: "Vsaka risba naj bo na hrbtni strani opremljena z zaporedno številko, s polnim imenom in priimkom avtorja...". Pri preiskusu nadarjenosti je običajna praksa, da se kandidatom dodeli šifre, s katerimi lahko premijo svoja dela, in ki jih lahko uporabijo tudi tekom zagovora del v živo. Na tak način se zagotovi neprostranskost pri izbirnem postopku, ki je ključnega pomena.

b) merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v študijski program:

Merila za priznavanje znanj in spretnosti so določena v *Pravilniku o postopkih priznavanja neformalnih znanj na visoki strokovni šoli za oblikovanje materialov Sežana (VSOM)*. Pravilnik ureja postopek ugotavljanja, preverjanja, potrjevanja in priznavanja znanja ter merila za priznavanje znanja in kompetenc, pridobljenih z neformalnim izobraževanjem, priložnostnim učenjem in delovnimi izkušnjami pred vpisom in med študijem. Vključuje priznavanje formalnega in neformalnega izobraževanja, priložnostnega in neformalnega učenja. Mogoče oblike izkazovanja naštetega obsegajo spekter, ki obsega pisna potrdila in priporočila, mogoče pa je tudi izkazovanje znanj s pomočjo portfolia, ki ga predloži

(bodiči_a) študent_ka. Določa postopek oddaje vloge za priznavanje omenjenih znanj in spretnosti, postopek obravnave vloge, izdajo odločbe o odločitvi področne komisije in možnosti za pritožbo kandidata zoper odločbo. Postopek je ustrezno definiran.

c) načini ocenjevanja:

Sprotno preverjanje znanja je predvideno v obliki kolokvijev, pisnih izdelkov, projektov, seminarskih nalog, praktičnega usposabljanja, predstavitev in nastopov, aktivnega sodelovanja na predavanjih in vajah, ipd. Ker gre za nov študijski program bi bilo koristno razdelati te različne oblike poučevanja in preverjanja znanja, ter pojasniti, kako so diferencirane različne oblike dela študentov; seminarske naloge, vaje, projektno delo, ter kako lahko posamezni pristop vpliva ali vodi pričakovane učne izide ali pridobljene spretnosti študentov.

Z učnim načrtom študijske enote so določene oblike in način opravljanja izpita, oz. druge vrste preverjanja in vrednotenja. Izpiti so predvideni v ustni, pisni, ustni in pisni obliki ali v obliki izdelka. Določeni so pogoji prijave in objave od izpitov, ter časovni okviri za to. Kandidat_ka ima pravico do vpogleda v svoj popravljeni in ocenjeni pisni izdelek, iz katerega mora biti razvidna ocena odgovorov na posamezna vprašanja. V splošnem so predvideni načini ocenjevanja ustrezni.

č) pogoji za dokončanje študija:

Za zaključek študija na prvi stopnji študijskih programov VSOM je potrebno opraviti vse študijske obveznosti iz posameznih predmetov posameznega študijskega programa in izdelati diplomsko delo v obliki pisne naloge ali izdelka, ki ga študent zagovarja pred komisijo. Diplomsko delo je lahko sestavljeno iz teoretske podlage izdelku ali projektu s končnimi rezultati, in je lahko tudi rezultat dela več kandidatov, če iz njega jasno razviden prispevek posameznega kandidata. Postopek prevzema, izdelave, zagovora in ocene diplomskega dela se določi s *Pravilnikom o pripravi in zagovoru diplomskega dela*.

Pozitivno je, da zasnovani program predvideva tudi možnost izdelave diplomskega dela v sodelovanju z zaposlovalci, ki študentom ponujajo praktično izobraževanje.

d) pogoji za dokončanje posameznih delov programa, če jih ta vsebuje:

Pri programu je možno združevanje določenih predmetov v sklope oz. dele programa, ki jih lahko študent_ka opravi in pridobi listino s potrdilom o opravljenem delu programa:

- 3D modeliranje in tisk – 24 ECTS združuje predmete Oblikovanje in načrtovanje 3D 1, CAD/CAM/CAE in Tehnike in tehnologije v 3D ter aplikativno zaključno nalogo v obsegu 3 ECTS;
- Restavriranje kamna – 24 ECTS združuje predmete Trajnostni razvoj in konservatorstvo, Restavatorstvo in konservatorstvo 1 in 2 ter aplikativno zaključno nalogo v obsegu 6 ECTS;
- Oblikovanje nakita – 24 ECTS združuje predmete Plemeniti in okrasni kamni 1 in 2 ter Oblikovanje nakita 1 in 2.

Slednje ni predhodno zadostno definirano v ostali dokumentaciji, ki ne omenja možnosti zaključenja dela študijskega programa na drugih mestih in te možnosti ne utemeljuje podrobneje. Skupina strokovnjakov je prav tako v dvomih glede dela programa, ki se imenuje "3D modeliranje in tisk", saj iz vsebine predmetnika ni mogoče razbrati, ali študent pridobi tudi zadostne kompetence s področja tiska. Vredno bi bilo razmisliti, ali ni primernejše ime zgolj "3D modeliranje".

e) Strokovni oziroma znanstveni naslov:

Predvideni so sledeči nazivi:

Program: diplomirana oblikovalka (VS) / diplomirani oblikovalec (VS) / dipl. obl. (VS)

Smer kamen: diplomirana oblikovalka kamna (VS) / diplomirani oblikovalec kamna (VS) / dipl. obl. kamna

Smer 3D: diplomirana 3D oblikovalka (VS) / diplomirani 3D oblikovalec (VS) / dipl. obl. 3D (VS).

Skladno z ugotovitvami 2. Standarda predlagamo sprememba naziva smeri 3D oblikovanje v bolj primeren naziv, ki bo skladen z vsebino smeri študijskega programa. Skupina strokovnjakov predlaga naziv, ki bi odražal, da so primarne kompetence diplomanta_ke osredotočene na digitalno okolje, na primer: diplomirani_a 3D digitalni_a oblikovalec_ka (VS), ali diplomirani oblikovalec_ka v digitalnem okolju (VS), ali diplomirani oblikovalec_ka digitalnih vizualizacij (VS).

f) Pogoji za prehode med študijskimi programi:

Možni razlogi za prehode so: prenehanje izobraževanja po prvem študijskem programu iste stopnje, vpis visokošolskega diplomanta v nov študijski program na isti stopnji ali vpis višješolskega diplomanta v drugi letnik visokošolskega študijskega programa prve stopnje. Postopke za prehode določajo *Merila za prehode med študijskimi programi*. Prehod med študijskimi programi je vpis v drugi ali višji letnik visokošolskega študijskega programa, kadar gre za prenehanje izobraževanja po prvem študijskem programu in nadaljevanje študija po drugem študijskem programu iste stopnje, ali vpis visokošolskega diplomanta v nov študijski program na isti stopnji; ali pa vpis višješolskega diplomanta v drugi letnik visokošolskega študijskega programa prve stopnje.

Prehodi so mogoči med študijskimi programi, ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc oziroma učnih izidov. Prav tako so mogoči med programi, med katerimi se pred vpisom v program prizna vsaj polovica obveznosti po ECTS iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa. Pogoje za prepis na visokošolski strokovni študij na VSOM izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini. Enakovrednost izobrazbe se ugotavlja v postopku priznavanja tujega izobraževanja za nadaljevanje izobraževanja. Študent_ka vpisana v izredni študij se lahko prepiše v redno obliko študija. Posebna komisija odloči o letniku vpisa rednega študija glede na opravljene obveznosti študenta _ke.

O izpolnjevanju obveznosti iz tretjega člena odloča posebna komisija VSOM (komisija za priznavanje izobrazbe), ki lahko preveri možnosti hitrejšega napredovanja z opravljanjem

diferencialnih izpitov in določi morebitne diferencialne izpite in druge obveznosti kandidata, s katerimi slednji pridobi primerljive kompetence za vpis v študijski program.

Pogoji za prehode in postopki povezani s tem, so ustrezno definirani.

(Točka d ne velja za študijske programe tretje stopnje.)

Izpolnjuje standarde kakovosti

Prednosti:

1. Možnost oblikovanja diplomskega dela na podlagi praktičnega izdelka in možnost zasnovanja diplomskega dela na podlagi praktičnega izobraževanja oz. projekta v delovnem okolju.

Priložnosti za izboljšanje:

1. Razdelati različne oblike poučevanja in preverjanja znanja, ter pojasniti, kako so diferencirane različne oblike dela študentov; seminarske naloge, vaje, projektno delo, ipd., z namenom učinkovitega usmerjanja želenih učnih izidov in spretnosti.
2. Spremeniti naziv za lažji vstop diplomantov na trg dela.
3. Anonimizirati preizkus nadarjenosti za zagotovitev nepristranske obravnave kandidatov.

Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Delno izpolnjuje standarde kakovosti:

1. Potrebno je vključiti in bolje utemeljiti možnost zaključevanja posameznih delov študijskega programa z ločeno listino v preostalo konceptualno orodje študijskega programa. Kot omenjeno v besedilu, je posebej potrebno razmisliti o poimenovanju dela programa "3D modeliranje in tisk".

Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti:

POVZETEK

Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana (v nadaljevanju VSOM) je akreditirana za KLASIUS P-16 področja [0210] Umetnost, nedoločena [0213] Likovna umetnost [0214] Domača in umetnostna obrt (unikatni, umetniški izdelki), in po klasifikaciji Frascati [6] Humanistične vede in umetnost s pripadnostjo umetniškim disciplinam 6.4 Umetnost (umetnost, umetnostna zgodovina, scenska umetnost, glasba) Natančneje: oblikovanje, produktno oblikovanje, unikatno oblikovanje, notranja oprema, mozaik, intarzije, kiparstvo, restavriranje, 3D oblikovanje, virtualna umetnost.

Predlagan študijski program I. stopnje Oblikovanje materialov bi trajal 3 leta s skupno 180 ECTS točkami, z dvema različnima smerema: Oblikovanje kamna in 3D oblikovanje. V prvi letnik bo predvidoma vpisanih 36 rednih in izrednih študentov. Ima dve smeri (modula) in sicer Oblikovanje kamna in 3D oblikovanje, ki se začnejo izvajati v 2. letniku. Predmetnik predvideva obvezne skupne predmete, obvezne strokovno specifične predmete in izbirne predmete. Skupno razmerje obveznih in izbirnih predmetov v celotnem študijskem

programu je 148: 32 ECTS, kar pomeni, da izbirni predmeti predstavljajo 17,7 % programa. Skupni obseg izbirnih vsebin, strokovne prakse in diplomske naloge znaša 67 ECTS ali 37,2 % celotnega programa, kar študentom omogoča individualen pristop pri izbiri tem, ki jih želijo obravnavati v okviru študijskih nalog, predvsem glede priprave zaključnega (diplomskega) dela. Razviden je postopen prehod iz splošnih v strokovne specialistične predmete v skladu z izbrano smerjo. Predmeti so v skladu z vsebino in obsegom raztegnjeni čez oba semestra ali so izvedni le v enem semestru. Formiranje predmetov znotraj enega semestra je potrebno tudi zaradi lažjega kasnejšega vključevanja v program Erasmus mobilnosti. Razdelitev in obremenitev ur je zastavljena bolj generično, z delnim upoštevanjem strokovno specifičnih vsebin. Ker je izbirnost namenjena dopolnjevanju osnovnega znanja in hkrati omogoča zadovoljivo interdisciplinarnost v študijski vsebini, je obseg izbirnih predmetov na 4 ECTS.

Pri smeri 3D oblikovanje je možno napačno razumevanje ali zavajanje pri vsebini smeri programa in še posebej naziva, ki ga prejme diplomant (diplomirani 3D oblikovalec). Vsebina smeri programa je namreč vezana na 3D vizualizacijo ali digitalno vizualizacijo, pri čemer je 3D oblikovanje zelo širok pojem, ki vključuje vsakršno oblikovanje tridimenzionalnih objektov. Razvidno je neskladje med nazivom, vsebinami in namenu omenjene smeri. Za določitev najprimernejšega naziva za študijski program oziroma pridobljenega naziva, tudi iz stališča vključevanja diplomantov na trg dela, bi bilo potrebno premisliti o bolj primernem nazivu skladnim tudi z dokumentom *Analize potreb po znanju in ciljev družbe na področju oblikovanja materialov (str. 6-7)*; npr. pri analizi trga je navedeno, da bi imeli lahko študentje 3D oblikovanja večje možnosti zaposlitve v 'avtomobilskem, strojniškem, lesarskem, navtičnem, gradbenem sektorju in/ali zabavni industriji...'.

Kljub mnogim omembam trajnostnih vsebin predmetnik tega ne odraža dovolj obsežno. V splošnem smer oblikovanja kamna ne izkazuje vključevanja trajnostnih vsebin, ki so napovedane v nekaterih dokumentih, v predvidenem predmetniku. To bi bilo v luči vse večjega poudarka na trajnostnih temah priporočljivo izboljšati.

Glavno vodilo in cilj predlaganih visokošolskih vsebin je boljše in hitrejše vključevanje študentov in diplomantov v procese strokovnega, projektno-raziskovalnega in kreativnega dela, predvsem na področju kreativne industrije. Hkrati pa pobuda za vzpostavitev tega študijskega programa ni enosmerna, temveč ima močno podporo vseh zunanjih deležnikov, javnih zavodov ter zasebnih podjetij in gospodarskih subjektov, ki se zavedajo pomena in odgovornosti uvajanja novega programa, v katerem bodo aktivno sodelovali. V ta namen je bilo do sedaj podpisanih 28 pogodb o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju študentske prakse, od tega ena z ustanoviteljem študija. Poleg zagotavljanja ustreznih teoretičnih in praktičnih vsebin med študentsko prakso je treba posebno pozornost nameniti varnosti pri delu, predvsem študentov, pa tudi vseh deležnikov, ki so vključeni v delovno okolje, v katerem se izvajajo določeni projekti strokovne prakse.

Iz pregleda učnih načrtov je razvidno, da so predvidene različne standardne oblike poučevanja. Prevladuje frontalna oblika poučevanja, delo v manjših skupina oz. v dvojicah, samostojno delo študentov in e-izobraževanje. Vključene so metode poučevanje razlaga, razgovor/diskusija/debata, delo z besedilom, poučevanje primera, igra vlog, druge vrste nastopov študentov, reševanje nalog, terenske vaje in vključevanja gostov iz prakse. Glede na tip študijskega programa, ki temelji na praktičnem delu in konkretnih primerih iz prakse, je vzpodbudno, da je delež vključevanja gostov iz prakse višji v učnih načrtih. Nekatere metode poučevanja (npr. igra vlog) so lahko inovativna metoda za področje oblikovanja

(naročnik – izvajalec) in je kot taka tudi vključena metode poučevanja pri mnogih predmetih (10).

Razdelitev obremenitev po predmetih je izvedena delno generično, vendar skladno s strokovno specifičnimi vsebinami. Obliko, način in obseg izvajanja obeh študijskih programov je potrebno venomer usklajevati s trenutnimi trendi in oblikovati skladno s specifičnimi vsebinami predmetov s predlaganimi izidi študijskega programa.

Iz dokumentov je razvidno, da imajo vsi nosilci predmetov veljavne habilitacijske nazive in so pridobili soglasja s strani svojih delodajalcev za izvajanje dodatnega dela. Nekateri nosilci imajo izrazito visoke obremenitve, vendar je predlagatelj pripravil načrt razbremenitve nekaterih nosilcev. Glede na to, da gre za nov program na mladem visokošolskem zavodu, je potrebno imeti velik poudarek na razvoju kadrov in akademski socializaciji. Obseg nosilstev je v predlagani obliki še vedno obsežen in lahko predstavlja veliko tveganja za kakovost študijskega procesa. Poleg tega so, razen dekana, vsi ostali zaposleni na drugih ustanovah, kar predstavlja veliko tveganje za nemoteno izvajanje študijskega programa.

Zavod ima sprejeta Načrt za pridobivanje dodatnih prostorov VSOM (2024-2027) in Načrt za pridobivanje dodatne opreme VSOM (2024-2027). Glede na obsežne načrte, katerih izvedba je ključna za kakovostno izvedbo študijskega programa, ki temelji na praktičnem delu, je potrebno jasno določiti odgovorno osebo, ki bo skrbel_a za tovrstno tehnično sofisticirano opremo.

Zavod navaja, da je pogoj za vpis zaključena srednja šola - raven 5. V primeru omejitve vpisa veljajo sledeča merila: rezultat preizkusa nadarjenosti; do 60 % točk, splošni uspeh pri maturi, poklicni maturi oz. zaključnem izpitu; do 20 % točk, ter splošni učni uspeh v 3. in 4. letniku; do 20 % točk.

Sprotno preverjanje znanja je predvideno v obliki kolokvijev, pisnih izdelkov, projektov, seminarskih nalog, praktičnega usposabljanja, predstavitev in nastopov, aktivnega sodelovanja na predavanjih in vajah, ipd. Ker gre za nov študijski program bi bilo koristno razdelati te različne oblike preverjanja znanja, ter pojasniti, kako so diferencirane različne oblike dela študentov in kako lahko posamezni pristop vpliva ali vodi pričakovane učne izide ali pridobljene spretnosti študentov. Z učnim načrtom študijske enote so določene oblike in način opravljanja izpita, oz. druge vrste preverjanja in vrednotenja. Izpiti so predvideni v ustni, pisni, ustni in pisni obliki ali v obliki izdelka. V splošnem so predvideni načini ocenjevanja ustrezni. Pozitivno je, da zasnovani program predvideva tudi možnost izdelave diplomskega dela v sodelovanju z zaposlovalci, ki študentom ponujajo praktično izobraževanje.

Pri programu je možno združevanje določenih predmetov v sklope oz. dele programa, ki jih lahko študent_ka opravi in pridobi listino s potrdilom o opravljenem delu programa.

SUMMARY

The Vocational School of Material Design Sežana (hereafter VSOM) is accredited for the CLASS P-16 fields [0210] Art, unspecified [0213] Fine Arts [0214] Arts and Crafts (unique, artistic products), and according to the Frascati Classification [6] Humanities and Arts, with the affiliation to the artistic disciplines 6. 4 Arts (art, art history, performing arts, music) More specifically: design, product design, unique design, interior decoration, mosaic, marquetry, sculpture, restoration, 3D design, virtual art.

The proposed first degree programme in Material Design would last 3 years with a total of 180 ECTS points, with two different fields of study: Stone Design and 3D Design. It is expected that 36 full-time and part-time students will be enrolled in the first year. It will have two courses (modules), namely Stone Design and 3D Design, which will start in the 2nd year. The curriculum provides for compulsory common courses, compulsory professional-specific courses and elective courses. The total ratio of compulsory to elective subjects in the entire study programme is 148:32 ECTS, which means that elective subjects account for 17.7% of the programme. The total volume of electives, internships and the thesis is 67 ECTS or 37.2% of the total programme, which allows students an individual approach to choosing the topics they wish to cover in their theses, especially in the preparation of their final thesis. There is a gradual transition from general to specialist subjects in accordance with the chosen field of study. The courses are either spread over both semesters or carried out in one semester only, depending on their content and scope. The formatting of the courses within one semester is also necessary to facilitate their subsequent integration into the Erasmus mobility programme. The distribution and load of hours is more generic, with some consideration of professionally specific content. As the electives are intended to complement the basic knowledge and at the same time allow for a satisfactory interdisciplinarity in the study content, the volume of the electives is set at 4 ECTS.

In the case of 3D design, it is possible to misunderstand or be misled about the content of the programme and, in particular, the title awarded to the graduate (3D designer). The content of the programme is linked to 3D visualisation or digital visualisation, 3D design being a very broad concept that includes any kind of design of three-dimensional objects. There is a clear discrepancy between the title, the content and the purpose of the programme. In order to determine the most appropriate title for the study programme or the degree to be awarded, also from the point of view of the integration of graduates into the labour market, it would be necessary to consider a more appropriate title, also in line with the document *Analysis of the skills needs and objectives of society in the field of material design* (pp. 6-7); e.g. the market analysis states that 3D design students could have greater employment opportunities in the 'automotive, mechanical engineering, woodworking, nautical, construction and/or entertainment industries...'. 3D design students are not considered to be a major source of employment in the field of *material design*, but rather in the field of 3D design.

Despite many references to sustainable content, the curriculum does not reflect this comprehensively enough. In general, the stone design course does not demonstrate the integration of sustainable content, which is announced in some documents, in the foreseen curriculum. This could be improved in the light of the increasing emphasis on sustainability themes.

The main thrust and objective of the proposed higher education content is to better and more quickly involve students and graduates in professional, project-research and creative work processes, especially in the creative industries. At the same time, the initiative to establish this study programme is not a one-way street, but has the strong support of all external stakeholders, public institutions and private companies and economic operators, who are aware of the importance and responsibility of introducing a new programme in which they will actively participate. To this end, 28 agreements have been signed so far on mutual cooperation in the implementation of student placements, including one with

the founder of the study. In addition to ensuring appropriate theoretical and practical content during the student placement, particular attention should be paid to occupational safety, especially of students, but also of all stakeholders involved in the work environment in which the specific placement projects are carried out. A review of the curricula shows that various standard forms of teaching are foreseen. Frontal teaching, small group or pair work, independent student work and e-learning are predominant. Teaching methods such as explanation, discussion/debate, text work, case study, role play, other types of student performances, problem solving, field exercises and the involvement of guest speakers are included. Given the type of study programme, which is based on practical work and concrete examples from practice, it is encouraging that the proportion of the involvement of guest speakers is higher in the curricula. Some teaching methods (e.g. role-playing) can be an innovative method for the field of design (client-practitioner) and as such is also an integrated teaching method in many courses (10). The distribution of the workload across the subjects is partly generic, but in line with the profession-specific content. The design, method and scope of delivery of the two study programmes must be constantly adapted to current trends and designed in line with the specific content of the courses with the proposed study programme outcomes. The documents show that all the course leaders have valid habilitation titles and have obtained the approval of their employers to carry out additional work. Some of the holders have very heavy workloads, but the proposer has prepared a plan to relieve some of them. Given that this is a new programme in a young higher education institution, there is a need for a strong emphasis on staff development and academic socialisation. The scope of the institutions as proposed is still large and may pose a significant risk to the quality of the study process. In addition, with the exception of the Dean, all the other staff are employed at other institutions, which poses a major risk to the smooth running of the study programme. The Institute has adopted the VSOM Additional Facilities Acquisition Plan (2024-2027) and the VSOM Additional Equipment Acquisition Plan (2024-2027). In view of the extensive plans, the implementation of which is crucial for the quality delivery of the practical-based study programme, it is necessary to clearly identify the responsible person who will take care of such technically sophisticated equipment.

The Institute states that the eligibility criteria for admission are: the result of the aptitude test; up to 60 % of the points, the general pass mark in the Baccalaureate, the Vocational Baccalaureate or the final examination; up to 20 % of the points, and the general academic performance in the third and fourth years; up to 20 % of the points. Ongoing assessment of knowledge is provided in the form of colloquia, written products, projects, seminar assignments, practical training, presentations and performances, active participation in lectures and tutorials, etc. As this is a new programme of study, it would be useful to break down these different forms of assessment and to explain how the different forms of student work are differentiated and how each approach can influence or guide the expected learning outcomes or skills acquired by students. The syllabus of a unit of study specifies the formats and the way in which examinations, or other types of assessment and evaluation, are to be carried out. Examinations are to be oral, written, oral and written or in the form of a product. In general, the assessment methods provided are appropriate. On the positive side, the programme also provides for the possibility of producing a thesis in cooperation with employers offering students practical training. The programme provides for the possibility of grouping certain subjects into strands or parts of the programme, which the student can complete and obtain a certificate of completion of the part of the programme.

Izpolnjevanje standardov kakovosti

Izpolnjuje standarde kakovosti
1. Izvajati občasna izobraževanja za učitelje in študente o vsebinah avtorske in sorodnih pravic. 2. Sprememba naziva smeri 3D oblikovanje v bolj primeren naziv, ki bo skladen z vsebino smeri študijskega programa in aktualnimi razvojnimi trendi. 3. Potrebno je bolj dosledno vključevanje večkrat omenjenih trajnostnih vsebin v dejanskem predmetniku. Zagotoviti je potrebno tudi predavatelja z ustreznimi referencami s področja trajnosti. 4. Pripraviti načrt za izvajanja predmetov v okviru večletnega razvoja kadrov. Preobremenjenost nekaterih nosilcev, ki so zaposleni na drugih ustanovah predstavlja veliko tveganje za kakovost izvedbe študijskih vsebin. 5. Prioriteta izvedbe študijskega procesa je določitev dodatnih izvajalcev za predmete, pri katerih so nosilci preobremenjeni. Potrebno je aktivno delati na akademski socializaciji. 6. Nenehno izboljševati vsa vprašanja v zvezi z varnostjo pri delu (pravilnik, ozaveščanje idr.). 7. Nenehno skrbeti in izboljševati usposabljanje za izboljšanje kakovosti pedagoških sposobnosti mentorjev strokovne prakse. 8. Razdelati različne oblike poučevanja in preverjanja znanja, ter pojasniti, kako so diferencirane različne oblike dela študentov; seminarske naloge, vaje, projektno delo, ipd., z namenom učinkovitega usmerjanja želenih učnih izidov in spretnosti. 9. Spremeniti naziv za lažji vstop diplomantov na trg dela. 10. Anonimizirati preizkus nadarjenosti za zagotovitev nepristranske obravnave kandidatov.
Delno izpolnjuje standarde kakovosti
1. Potrebno je vključiti in bolj utemeljiti možnost zaključevanja posameznih delov študijskega programa z ločeno listino v preostalo konceptualno orodje študijskega programa. Kot omenjeno v besedilu, je posebej potrebno razmisliti o poimenovanju dela programa "3D modeliranje in tisk".
Ne izpolnjuje standardov kakovosti

Odličnost

Ali kako opažanje, ki ste ga ugotovili pri izpolnjevanju standardov kakovosti študijskega programa, sodi v kategorijo odličnih dosežkov oz. presežkov in bi lahko bilo zgled drugim visokošolskim zavodom v Sloveniji ter predlagate, da ga NAKVIS javno izpostavi? Prosimo za obrazložitev.